

DEBIUTY

Żaneta Gwardzińska

zanetagwardzinska@gmail.com
Prawnicze seminarium doktorskie
Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57/59
03-303 Warszawa

Zjawisko szarej strefy ochrony danych osobowych w muzeach na przykładzie ewidencjonowania i kontroli przetwarzania danych osobowych

The underground economy and the management of personal data in museums, their registration, and control of data processing

Summary: This article focuses on criminal law aspects of registering the personal data files with the General Inspector of Personal Data Protection. It should be emphasized that museums have only partially implemented the provisions of the Act on the Personal Data Protection Act of 29 August 1997 (Journal of Laws of 2016.922). However, some have successfully established Information Security Administrators (ISAs) and register collections of personal data with them. An important aspect of this paper is its analysis of the public register of personal data files. The author presents the results of a survey conducted among museums with ISAs, which have unregistered personal data files.

Keywords: museums, Personal Information Collections, protection of Personal Data

Streszczenie: Problematyka niniejszego artykułu koncentruje się na karnoprawnej realizacji obowiązku rejestracji zbiorów danych osobowych Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (GIODO). Muzea tylko w niewielkim stopniu realizują postanowienia ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych

(Dz. U. z 2016 r., poz. 922), choć niektóre z nich powołały administratorów bezpieczeństwa informacji (ABI) oraz rejestrują u GIODO zbiory danych osobowych. Ważnym aspektem poczynionych rozważań jest analiza przeprowadzonego przez autorkę badania publicznego rejestru zbiorów danych osobowych GIODO, która wzbogacona została wynikami badania przeprowadzonego wśród muzeów posiadających ABI, a prowadzących niezarejestrowane zbiory danych osobowych.

Słowa kluczowe: muzea, zbiory danych osobowych, ochrona danych osobowych

Uwagi wstępne

Prawnokarna ochrona zabytków dotychczas rozpatrywana była głównie przez pryzmat przestępstw popełnianych na szkodę muzeum lub prywatnych kolekcjonerów w zakresie, w jakim zostały one uregulowane w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami¹ (dalej: u.o.z., ustawa o ochronie zabytków) oraz w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny² (dalej: k.k., Kodeks karny). Tym samym liczne opracowania koncentrowały się na analizie takich przestępstw jak m.in.: zniszczenie zabytku (art. 108 u.o.z.), wywóz zabytku bez pozwolenia (art. 109 u.o.z.), kradzież (art. 278 k.k.), kradzież z włamaniem (art. 279 k.k.), paserstwo (art. 291 k.k.) czy zbycie falsyfikatu (art. 109b u.o.z.). Nie istnieje jednak żadne znane autorce opracowanie, w którym analizie poddana zostałaby realizacja obowiązków wynikających z ochrony danych osobowych, z jednoczesnym uwzględnieniem ich prawno Karnych sankcji.

Ta luka w literaturze przedmiotu stała się motywacją do przeprowadzenia przez autorkę w lipcu oraz w sierpniu 2016 r. badania dotyczącego realizowania przez muzea postanowień przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych³ (dalej: u.o.d.o., ustawa o ochronie danych osobowych). Pierwszym etapem badania była analiza zarejestrowanych przez muzea w prowadzonym przez Generalnego Inspektora Danych Osobowych (GIODO) rejestrze administratorów bezpieczeństwa informacji (ABI)⁴. W drugim etapie badania do 76 muzeów posiadających wówczas zarejestrowanych ABI zostały wysłane za pośrednictwem poczty e-mail wnioski o udostępnienie informacji publicznej, na podstawie art. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁵ (dalej: u.d.i.p.,

¹ Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.

² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. z 2016 r., poz. 1137 ze zm.

³ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, Dz. U. z 2016 r., poz. 922.

⁴ Rejestr dostępny jest on-line pod adresem: https://egiodo.giodo.gov.pl/abi_register.dhtml.

⁵ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, Dz. U. z 2016 r., poz. 1764.

ustawa o dostępie do informacji publicznej)), w zakresie posiadania niezarejestrowanych wewnętrznie prowadzonych zbiorów danych osobowych. Celem badania było również sprawdzenie, czy muzealnicy znają przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej. Wskaźnik odpowiedzi wyniósł 59%⁶.

Zgodnie z danymi Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) z maja 2016 r.⁷, w Polsce funkcjonowały w tamtym czasie 653 muzea⁸, z których 123 były wpisane do Państwowego Rejestru Muzeów. Obecnie w rzezonym wykazie wyszczególnione zostały 713 muzea⁹. Należy podkreślić, że na gruncie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych każde z tych muzeów jest administratorem danych osobowych (ADO), w imieniu których zadania i obowiązki wynikające z ustawy o ochronie danych osobowych wykonuje dyrektor muzeum. Zgodnie z treścią art. 7 pkt 4 u.o.d.o., administratorem danych osobowych jest podmiot decydujący o celach i środkach przetwarzania danych osobowych¹⁰. Jednocześnie poprzez odesłanie do art. 3 u.o.d.o. ustawodawca enumeratywnie wyszczególnił podmioty, które mogą być administratorami danych osobowych. Zgodnie z treścią tego artykułu, za administratora danych osobowych uznaje się organ państwowy lub samorządowy, państwową lub komunalną jednostkę organizacyjną, podmiot niepubliczny realizujący zadania publiczne, a także osobę prawną, jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub osobę fizyczną przetwarzającą dane osobowe w związku ze swoją działalnością zarobkową, zawodową albo dla realizacji swoich celów statutowych¹¹.

⁶ Na 76 wysłanych wniosków uzyskano 45 odpowiedzi.

⁷ Zob. <http://bip.mkidn.gov.pl/> [dostęp: 15.05.2016].

⁸ W tym miejscu należy zauważyć, że określenie liczby muzeów w Polsce jest problematyczne, albowiem istnieją rozbieżności dotyczących liczby muzeów w Polsce. Skoro w ocenie D. Folgi-Januszewskiej w 2007 r. funkcjonowało w Polsce 916 muzeów, to istnieje niewielkie prawdopodobieństwo, że przez blisko dekadę liczba ta zmalała o ok. 28% (D. Folga-Januszewska, *Muzea w Polsce 1989-2008. Stan, zachodzące zmiany i kierunki rozwoju muzeów w Europie oraz rekomendacje dla muzeów polskich*, Warszawa 2008, s. 8, [http://www.kongreskultury.pl/library/File/RaportMuzea/muzea_raport_w.pelna\(1\).pdf](http://www.kongreskultury.pl/library/File/RaportMuzea/muzea_raport_w.pelna(1).pdf) [dostęp: 26.09.2017]). Poza tym, porównując raport D. Folgi-Januszewskiej z danymi przedstawionymi przez M. Borusiewicza (M. Borusiewicz, *Poland, w: A Guide to European Museum Statistics*, European Group on Museum Statistics, Berlin 2004, s. 91) należy wątpić, aby od 2002 r. do 31 grudnia 2007 r. liczba muzeów wzrosła z 661 do 916.

⁹ Zob. <http://bip.mkidn.gov.pl/pages/rejestry-ewidencje-archiwa-wykazy/rejestry-muzeow.php> [dostęp: 26.09.2017]. Należy zauważyć, że w wykazie muzeów prowadzonym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyszczególnione są wyłącznie muzea, które mają w zależności od formy działalności uzgodniony na podstawie art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2017 r. poz. 972 i 1086) statut bądź regulamin.

¹⁰ W tym miejscu należy poczynić uwagę, że zgodnie z treścią art. 6 u.o.d.o., danymi osobowymi są wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej, czyli osoby, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności przez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne. Wobec tego należy przyjąć, że imię i nazwisko nie zawsze będą danymi osobowymi, lecz zbiór zawierający imię, nazwisko oraz adres e-mail należy uznać za dane osobowe.

¹¹ Zob. J. Barta, P. Fajgielski, R. Markiewicz, *Ochrona danych osobowych. Komentarz LEX*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015, s. 331-332.

Warto zaznaczyć, że art. 1 w związku z art. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach¹² (dalej: u.o.m., ustawa o muzeach) określa muzea jako jednostki organizacyjne tworzone przez ministrów i kierowników urzędów centralnych, jednostki samorządu terytorialnego, osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Tym samym ponad wszelką wątpliwość należy stwierdzić, że muzea są administratorami danych osobowych w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych¹³.

Ustawa o ochronie danych osobowych nakłada na administratorów danych osobowych liczne obowiązki¹⁴, jednak na potrzeby niniejszego opracowania ich omówienie zostanie zawężone do analizy obowiązku zgłoszenia zbioru danych osobowych¹⁵ do rejestracji GIODO. Zgodnie z treścią art. 40 u.o.d.o., każdy ADO obowiązany jest zgłosić zbiór danych osobowych do rejestracji GIODO, chyba że powołał on administratora bezpieczeństwa informacji lub w zbiorze danych osobowych przetwarza m.in. dane osobowe¹⁶:

- zawierające informacje niejawne,
- przetwarzane w związku z zatrudnieniem u ADO, świadczeniem usług na rzecz ADO na podstawie umów cywilnoprawnych, a także dotyczących osób u niego zrzeszonych lub uczących się,
- przetwarzane wyłącznie w celu wystawienia faktury, rachunku lub prowadzenia sprawozdawczości finansowej,
- powszechnie dostępnych,
- przetwarzane w zakresie drobnych bieżących spraw życia codziennego.

¹² Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach, Dz. U. z 2017 r., poz. 972 i 1086.

¹³ Szerzej: Ż. Gwardzińska, *Ochrona danych osobowych w muzeach – oczekiwania ustawodawcy a muzealna rzeczywistość* [w druku].

¹⁴ Wśród obowiązków ADO wynikających z ustawy o ochronie danych osobowych należy wyróżnić: stosowanie środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną (art. 36 u.o.d.o.); prowadzenie ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych (art. 39 u.o.d.o.); realizację obowiązku uzupełniania, uaktualnienia, sprostowania danych, czasowego lub stałego wstrzymania przetwarzania kwestionowanych danych lub ich usunięcia ze zbioru, gdy zażąda tego osoba, której dane są przetwarzane przez administratora (art. 35 u.o.d.o.); prowadzenie jawnego rejestru zbiorów danych osobowych; zgłaszanie zbiorów danych osobowych do rejestracji GIODO w przypadkach przewidzianych prawem (art. 40 u.o.d.o.); realizację obowiązku informacyjnego przy zbieraniu danych osobowych (art. 24 i 25 u.o.d.o.); udzielanie informacji o zakresie przetwarzanych danych osobowych (art. 33 u.o.d.o.); kontrole, jakie dane, kiedy i przez kogo zostały wprowadzone do zbioru i komu są przekazywane (art. 38 u.o.d.o.).

¹⁵ Zgodnie z treścią art. 7 pkt 1 u.o.d.o., zbiorem danych osobowych jest „każdy posiadający strukturę zestaw danych o charakterze osobowym, dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest rozproszony lub podzielony funkcjonalnie”.

¹⁶ Kompleksowy wykaz zbiorów niepodlegających rejestracji została zawarty w art. 43 u.o.d.o., jednak na potrzeby niniejszego opracowania poczynione wyliczenie zostało zawężone do wyszczególnienia zbiorów danych osobowych, które mogą prowadzić muzea.

Administratorzy bezpieczeństwa informacji w muzeach

Administratorzy bezpieczeństwa informacji są podmiotami powoływanymi przez administratorów danych osobowych¹⁷. Do ich zadań należy przestrzeganie przepisów o ochronie danych osobowych oraz prowadzenie rejestru zbiorów danych osobowych¹⁸. Zgodnie z art. 36a ust. 7 u.o.d.o., ABI podlega ADO, ale jednocześnie powinien on zapewnić przestrzeganie przepisów o ochronie danych osobowych u ADO, w tym przez ADO. Taka konstrukcja prawna sprawia, że ABI, mimo że podlega ADO, to jednocześnie zobowiązany jest do jego kontrolowania. Poza tym *de lege lata* ustawa o ochronie danych osobowych nie stanowi, że ABI musi być pracownikiem ADO w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu pracy¹⁹. Wobec tego, jak zauważa Kamila Kędzierska²⁰, ABI może wykonywać swoje zadania na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z ADO, a skonstruowanie tego rodzaju umowy spoczywa na administratorze danych osobowych.

Niezależnie od tego ABI może zostać tylko i wyłącznie osoba spełniająca łącznie trzy enumeratywnie wymienione w art. 36a ust. 5 u.o.d.o. wymogi, tj. osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzystająca z pełni praw publicznych i niekarana za popełnienie umyślnego przestępstwa, jednocześnie mająca odpowiednią wiedzę w zakresie ochrony danych osobowych.

Zgodnie z danymi GIODO²¹, aktualnie tylko 87 muzeów powołało ABI (rys. 1), a tym samym na podstawie art. 43 ust. 1a u.o.d.o. zwolnione są one z obowiązku zgłaszania do rejestracji GIODO zbiorów danych osobowych, jeśli w zbiorach tych nie są przetwarzane wrażliwe dane osobowe (art. 27 ust. 1 u.o.d.o.), czyli w szczególności dane ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne,

¹⁷ W doktrynie istnieje nierozstrzygnięty spór dotyczący momentu, w którym ABI powinien rozpocząć pełnienie swojej funkcji. Ustawa o ochronie danych osobowych w art. 36a ust. 1 upoważnia administratora danych do powołania administratora bezpieczeństwa informacji. Tym samym należy przyjąć, że w chwili powołania (data wydania aktu powołania przez ADO) ABI przystępuje do wykonywania swoich obowiązków wobec ADO. Niemniej jednak w ocenie G. Sibiga ABI może rozpocząć pełnienie swoich obowiązków dopiero z chwilą wpisu do ogólnopolskiego rejestru GIODO (G. Sibiga, *Dokumentacja administratora bezpieczeństwa informacji. Wzory dokumentów z objaśnieniami. Omówienie zmienionych przepisów*, Presscom, Wrocław 2015, s. 40). Moim zdaniem, należy przyjąć literalną wykładnię art. 36a ust. 1 u.o.d.o., ponieważ zapewnia ona ciągłość działania przedsiębiorstwa (muzeum), która jest niezbędna dla zapewnienia wysokiego standardu bezpieczeństwa informacji. *Verbi causa* z chwilą zwolnienia pracownika pełniącego dotychczas funkcję ABI należałoby zastosować regulacje prawne właściwe dla trybu „bez administratora bezpieczeństwa informacji”, mimo że został on skutecznie powołany. Należy zatem stwierdzić, że wpis do ogólnokrajowego rejestru ABI dokonywany przez GIODO jest decyzją deklaratywną, a nie konstytutywną, jak twierdzi G. Sibiga.

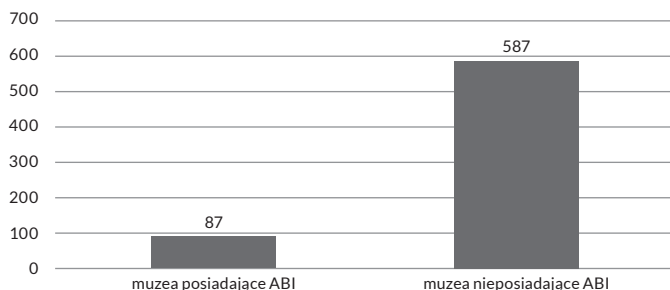
¹⁸ Zob. art. 36a ust. 2 u.o.d.o. Szerzej: J. Bajorek, *Ochrona i bezpieczeństwo danych osobowych w organizacji*, „De Securitate” 2016, nr 1(2), s. 46 i n.

¹⁹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu pracy, Dz. U. z 2016 r., poz. 1666 ze zm.

²⁰ K. Kędzierska, *Podległość administratora bezpieczeństwa informacji*, w: D. Wociór (red.), *Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych z uwzględnieniem ogólnego rozporządzenia unijnego*, wyd. 2, C.H. Beck, Warszawa 2016.

²¹ Dane GIODO dostępne na platformie internetowej e-GIODO (<https://egiodo.giodo.gov.pl>). Stan na dzień 1.03.2017 r.

przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową, a także dane o stanie zdrowia.

Rys. 1. Powołani w muzeach administratorzy bezpieczeństwa informacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w wykazie muzeów prowadzonym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dostępnym w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz danych Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych opublikowanych na platformie internetowej e-GIODO (<https://egiodo.giodo.gov.pl>), dane z 1.03.2017 r.

Przy założeniu, że w Polsce funkcjonują 653 muzea, należy przyjąć, że obecnie 587 z nich jest zobowiązanych do zgłaszania każdego z posiadanych zbiorów danych osobowych do rejestru GIODO. Niedopełnienie tego obowiązku jest przestępstwem w rozumieniu art. 53 u.o.d.o. zagrożonym karą grzywny, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Analiza informacji zawartych w rejestrze zbiorów danych osobowych GIODO (dalej: RZDO GIODO lub rejestr GIODO) wykazała, że w październiku 2016 r. 41 muzeów zarejestrowało łącznie 123 zbiory danych osobowych, z których 13 zbiorów danych osobowych zostało zarejestrowanych przez muzea mające administratorów bezpieczeństwa informacji²².

Przeprowadzone przez autorkę badanie, o których wspomniano na wstępie, pozwoliło na skonstruowanie katalogu wewnętrznie prowadzonych zbiorów danych osobowych przez muzea mające ABI. W związku z różnorodnością nazewnictwa prowadzonych zbiorów danych osobowych oraz zakresem danych w nich przetwarzanych zbiory danych osobowych zostały sklasyfikowane przez autorkę w 27 grupach, wyszczególnionych na podstawie rodzaju danych osobowych przetwarzanych w prowadzonych przez muzea zbiorach danych. Należy również podkreślić, że część z respondentów zaznaczała, że prowadzony przez nich zbiór danych został zarejestrowany w RZDO GIODO lub został zgłoszony do rejestracji GIODO.

²² Stan na dzień 8.10.2016 r.

Tabela 1. Zbiory danych osobowych w muzeach mających zarejestrowanych ABI – odpowiedzi na wnioski o udzielenie informacji publicznej

Lp.	Rodzaj danych osobowych przetwarzanych w zbiorze	Liczba wewnętrznych zbiorów danych osobowych	Liczba zbiorów zarejestrowanych w GIODO
1.	Dane pracowników, kadry	85	0
2.	Książka kontroli ruchu osobowego	3	0
3.	Biblioteka	8	0
4.	Archiwum	13	3
5.	Kontrahenci, dostawcy	16	3
6.	Rejestr korespondencji	14	0
7.	Konkursy	10	0
8.	Sklep internetowy	9	1
9.	Katalogi zbiorów	19	2
10.	Badania	2	1
11.	Newsletter	9	4
12.	Baza teleadresowa	19	3
13.	Zamówienia publiczne	11	0
14.	Baza osób przekazujących zbiory oraz wypożyczających eksponaty	8	2
15.	Baza podmiotów, którym udostępniono dane	4	0
16.	Umowy	19	0
17.	Skargi, wnioski, oświadczenia	9	0
18.	Klienci	11	1
19.	Darczyńcy, sponsorzy	10	3
20.	Monitoring wizyjny	3	1
21.	Administracja, księgowość	37	1
22.	Nakazy komornicze i sprawy sądowe	1	0
23.	Baza więźniów obozu	2	0
24.	Wydawnictwa	2	0
25.	Umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych	4	0
26.	Baza medialna	2	1
27.	Facebook (fanpage)	10	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych w 2016 r. badań własnych.

Analiza danych w tabeli 1 pozwala stwierdzić, że muzea prowadzą wewnętrzne zbiory danych osobowych, w których przetwarzają dane osobowe swoich pracowników, dane osobowe niezbędne dla prowadzenia obsługi administracyjno-księgowej muzeum, dane osób, z którymi muzea zawarły umowę, oraz dane osób wpisanych do bazy teleadresowej.

Warto zauważyć, że wśród prowadzonych przez muzea zbiorów danych osobowych został wskazany „Facebook (fanpage)”, co wynika z błędnego określenia administratora danych osobowych przez muzeum bądź przez ABI. Jeśli ktoś założy konto na portalu Facebook, to administratorem udostępnionych na indywidualnym profilu jego danych osobowych jest Facebook z siedzibą w państwie trzecim, w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych. Aby utworzyć fanpage na Facebooku, należy mieć aktywne konto użytkownika Facebooka, a zatem – analogicznie jak w przypadku konta użytkownika – administratorem danych osobowych pozostaje portal społecznościowy.

Odpowiedzialność karna z tytułu umożliwienia ewidencjonowania i kontrolowania przetwarzania danych osobowych

Ustawa o ochronie danych osobowych w art. 49-54a zawiera katalog pozakodeksowych przestępstw przeciwko bezpieczeństwu informacji, których przedmiotem według Witolda Kuleszy jest prawo jednostki do informacyjnego samookreślenia²³. Katalog ten obejmuje 6 następujących występów: przetwarzanie danych osobowych przez nieuprawnionego (art. 49 u.o.d.o.), udostępnianie danych osobom nieuprawnionym (art. 51 u.o.d.o.), naruszenie obowiązku zabezpieczenia danych (art. 52 u.o.d.o.), niezgłoszenie zbioru danych osobowych do rejestru GODO (art. 53 u.o.d.o.), niedopełnienie obowiązku informacyjnego administratora danych osobowych (art. 54 u.o.d.o.) oraz udaremnianie wykonania czynności kontrolnej inspektorowi GODO (art. 54a u.o.d.o.). Tabela 2 zawiera dane statystyczne dotyczące skazań osób pełnoletnich za poszczególne przestępstwa określone w ustawie o ochronie danych osobowych w latach 2009-2016. W okresie tym sądy powszechne wydały łącznie 117 wyroków skazujących za przestępstwa przeciwko ochronie danych osobowych. Warto zauważyć, że w żadnym z tych wyroków sprawcą nie był pracownik muzeum, mimo że muzealnicy są cichymi sprawcami przestępstw przeciwko ochronie danych osobowych²⁴, ponieważ popełniają oni czyny zabronione przez ustawę, jednak dotychczas żaden z dyrektorów muzeów nie został osądzony.

Tabela 2. Liczba prawomocnych skazań osób dorosłych za poszczególne przestępstwa określone w ustawie o ochronie danych osobowych (czyn główny) w latach 2009-2016

Artykuł ustawy o ochronie danych osobowych	Rok i liczba skazań							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Art. 49 ust.1	5	7	2	3	1	-	3	1
Art. 49 ust. 2	1	1	-	-	-	1	1	-
Art. 50 (uchylony)	-	-	-	-	-	1	-	-
Art. 51	1	-	-	-	-	-	-	-
Art. 51 ust. 1	7	8	4	7	2	6	3	7
Art. 51 ust. 2	1	2	2	3	1	1	1	1
Art. 52	3	1	1	3	5	11	1	3
Art. 53	2	3	-	-	-	-	-	-
Art. 54	-	-	-	-	-	-	-	-
Art. 54a	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	20	22	9	16	9	20	9	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sprawiedliwości z 26.09.2017 r., <https://isws.ms.gov.pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie> [dostęp: 26.09.2017].

²³ W. Kulesza, *Ochrona danych osobowych a nowa kodyfikacja prawa karnego w Polsce*, w: P. Fajgielski (red.), *Ochrona danych osobowych w Polsce z perspektywy dziesięciolecia*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008, s. 89 i n.

²⁴ Zob. Ż. Gwardzińska, *Prawnokarna ochrona bezpieczeństwa informacji w muzeach - zarys problemu* [w druku].

Należy podkreślić, że odpowiedzialność karną za przestępstwa przeciwko ochronie danych osobowym ponoszą tylko i wyłącznie osoby fizyczne, którym przypisano odpowiedzialność za popełniony czyn, zgodnie z zasadami prawa karnego materialnego i procesowego²⁵. Powszechnie w doktrynie przyjmuje się, że przestępstwo uniemożliwienia ewidencjonowania i kontrolowania przetwarzania danych osobowych można popełnić wyłącznie umyślnie przez zaniechanie²⁶, aczkolwiek w ocenie Ryszarda Zakrzewskiego i Marka Organiściaka²⁷ może ono zostać popełnione również nieumyślnie przez niedbalstwo lub lekkomyślność. Przeprowadzone przez autorkę obserwacje oraz liczne rozmowy z muzealnikami pozwalają na postawienie tezy, że muzealnicy popełniają przestępstwo z art. 53 u.o.d.o. nieumyślnie z niewiedzy²⁸. Nieznajomość przepisów o ochronie danych osobowych oraz niska wykrywalność przestępstw sprawiają, że w muzeach powstaje zjawisko szarej strefy ochrony danych osobowych.

Uwagi końcowe

Konkludując, należy stwierdzić, że przepisy o ochronie danych osobowych w znacznym stopniu nie są stosowane przez dyrektorów muzeów, co wynika głównie z braku wiedzy w zakresie powszechnie obowiązujących przepisów prawa, innych niż szeroko rozumiane prawo kultury. Ochrona danych osobowych jest marginalizowana przez muzealników, niemniej jednak ostatnio obserwujemy wzrost zainteresowania muzeów tą problematyką. Aby wyeliminować zjawisko nieprzestrzegania przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, należy przede wszystkim szerzyć świadomość o nich. Nie wolno przyjmować za aksjomat twierdzenia, że muzealnicy nie będą respektować przepisów ustaw nakładających na nich nowe obowiązki, lecz trzeba pokazywać kierunek zmian i płynące z tego korzyści.

Bibliografia

- Bajorek J., *Ochrona i bezpieczeństwo danych osobowych w organizacji*, „De Securitate” 2016, nr 1(2).
- Barta J., Fajgielski P., Markiewicz R., *Ochrona danych osobowych. Komentarz LEX*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2015.

²⁵ J. Sobczak, *Prawne uregulowania obowiązujące przedsiębiorstwa w zakresie bezpieczeństwa informacji oraz skutki ich naruszenia*, „Zeszyty Naukowe Uczelni Vistula” 2014, nr 35, s. 111.

²⁶ Zob. P. Barta, P. Litwiński, *Komentarz do art. 53*, w: eidem, *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 460; J. Barta, P. Fajgielski, R. Markiewicz, op. cit., s. 643; K. Buczkowski, *Prawnokarna problematyka ochrony danych osobowych*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2015, s. 14.

²⁷ R. Zakrzewski, M. Organiściak, *Ochrona danych osobowych – przepisy karne*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2002, nr 8, s. 22.

²⁸ Szerzej na temat przestępstw z niewiedzy zob. E. Hryniewicz-Lach, *Przestępstwa z niewiedzy lub zapomnienia*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2015, rok LXXVII, z. 4, s. 173-185.

- Barta P., Litwiński P., *Komentarz do art. 53*, w: eidem, *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2009.
- Borusiewicz M., *Poland*, w: *A Guide to European Museum Statistics*, European Group on Museum Statistics, Berlin 2004.
- Buczowski K., *Prawnokarna problematyka ochrony danych osobowych*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2015.
- Folga-Januszewska D., *Muzea w Polsce 1989-2008. Stan, zachodzące zmiany i kierunki rozwoju muzeów w Europie oraz rekomendacje dla muzeów polskich*, Warszawa 2008, [http://www.kongreskultury.pl/library/File/RaportMuzea/muzea_raport_w.pelna\(1\).pdf](http://www.kongreskultury.pl/library/File/RaportMuzea/muzea_raport_w.pelna(1).pdf) [dostęp: 26.09.2017].
- Gwardzińska Ż., *Ochrona danych osobowych w muzeach – oczekiwania ustawodawcy a muzealna rzeczywistość* [w druku].
- Gwardzińska Ż., *Prawnokarna ochrona bezpieczeństwa informacji w muzeach – zarys problemu* [w druku].
- Hryniewicz-Lach E., *Przestępstwa z niewiedzy lub zapomnienia*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2015, rok LXXVII, z. 4.
<http://bip.mkidn.gov.pl/> [dostęp: 15.05.2016].
<http://bip.mkidn.gov.pl/pages/rejestry-ewidencje-archiwa-wykazy/rejestry-muzeow.php> [dostęp: 26.09.2017].
<https://egiodo.giodo.gov.pl> [dostęp: 1.03.2017].
<https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie> [dostęp: 26.09.2017].
- Kędzińska K., *Podległość administratora bezpieczeństwa informacji*, w: D. Wociór (red.), *Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych z uwzględnieniem ogólnego rozporządzenia unijnego*, wyd. 2, C.H. Beck, Warszawa 2016.
- Kulesza W., *Ochrona danych osobowych a nowa kodyfikacja prawa karnego w Polsce*, w: P. Fajgielski (red.), *Ochrona danych osobowych w Polsce z perspektywy dziesięciolecia*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008.
- Rejestr zbiorów danych osobowych GIODO, https://egiodo.giodo.gov.pl/abi_register.dhtml [dostęp: 28.02.2017].
- Sibiga G., *Dokumentacja administratora bezpieczeństwa informacji. Wzory dokumentów z objaśnieniami. Omówienie zmienionych przepisów*, Presscom, Wrocław 2015.
- Sobczak J., *Prawne uregulowania obowiązujące przedsiębiorstwa w zakresie bezpieczeństwa informacji oraz skutki ich naruszenia*, „Zeszyty Naukowe Uczelni Vistula” 2014, nr 35.
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, Dz. U. z 2016 r., poz. 1666 ze zm.
- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach, Dz. U. z 2017 r., poz. 972 i 1086.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. z 2016 r., poz. 1137 ze zm.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, Dz. U. z 2016 r., poz. 922.
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, Dz. U. z 2016 r., poz. 1764.
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.